

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Απ. 1, 10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΙΗ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 747	Τριῶν Ἱεραρχῶν 30 Ἰανουαρίου 2013	Συντάκτης † ἐπίσκοπος Αύγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	--------------------------------------	---

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς ὑποδείγματα μαθητῶν

Ο εὐσεβῆς Ἑλληνικὸς λαὸς πάντοτε ἔθετε ὅλες τὶς ἀσχολίες του ὑπὸ τὴν προστασία τῶν ἁγίων. Σήμερα γιορτάζουμε τοὺς Τρεῖς μεγάλους Ἱεράρχας, ποὺ ἀγάπησαν τὰ γράμματα καὶ ἔγιναν προστάτες τῶν γραμμάτων.

Νὰ σὰς μιλήσω γιὰ τὸν Μέγα Βασίλειο, τὸν φωστῆρα τῆς Καισαρείας, ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὴ σοφία του ἦταν καὶ ἄνθρωπος ἀγάπης; Ἔδωσε τὴν πατρική του περιουσία, γιὰ νὰ ἰδρύσῃ περίφημα εὐαγγῆ ἰδρύματα, γνωστὰ μὲ τὸ ὄνομα Βασιλειᾶς. Ἦ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸν Γρηγόριο τὸν Θεολόγο, τὸν ἐξοχο ῥήτορα καὶ ἐμπνευσμένο ποιητὴ, ποὺ ἠγωνίσθη κατὰ τῶν αἱρέσεων καὶ ἐφιλοσόφησε ὅσο κανένας ἄλλος στὸ μέγα μυστήριό τῆς ἁγίας Τριάδος; Ἦ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ χρυσοῦν στόμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο, ποὺ νίκησε καὶ αὐτὸν τὸν Δημοσθένη καὶ ἀνεδείχθη ὁ βασιλεὺς τοῦ ἄμβωνος, ὁ ὁποῖος ἠγωνίσθη ἐναντίον αὐτοκρατόρων καὶ ἀπέθανε στὴν ἐξορία;

Θὰ προσπαθῆσω μὲ λίγα λόγια νὰ σὰς παρουσιάσω σήμερα τοὺς τρεῖς μεγάλους αὐτοὺς ἱεράρχας ὡς μαθητὰς. Γιατὶ κανένας δὲν ἔγινε ποτὲ μέγας, ἐὰν δὲν ἐκάθησε προηγουμένως στὸ θρανίό. Καὶ οἱ ἅγιοι αὐτοὶ ὑπῆρξαν ὑποδείγματα μαθητῶν.

Ποιά εἶνε ἐκεῖνα ποὺ ἀνέδειξαν τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας ἀρίστους μαθητὰς; Εἶνε πέντε πράγματα, ὅσα καὶ τὰ δάκτυλα τῆς χειρός. Ὅποιος ἔχει αὐτὰ τὰ πέντε, εἶνε ὄντως μαθητῆς. Ὅποιος δὲν τὰ ἔχει, ὄχι μαθητῆς δὲν εἶνε, ἀλλ' εἶνε καὶ ἀνάξιος νὰ τὸν τρέφουν. Τὰ πέντε αὐτὰ εἶνε τὰ ἔξῃς. Πρῶτον κλίσις. Δεύτερον ἐπιμέλεια. Τρίτον μῖσος τοῦ κακοῦ. Τέταρτον ἀγάπη τοῦ καλοῦ. Καὶ πέμπτον ἔρωσ Χριστοῦ. Τὰ πέντε αὐτὰ εἶδη τῆς ἀρετῆς θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς ἀναπτύξω συντόμως.

● **Κλίσις** = διάθεσις. Ἦταν καὶ οἱ τρεῖς εὐφυεῖς, ἀπὸ τὰ εὐφυέστερα πνεύματα τοῦ κόσμου. Ἡ κλίσις εἶνε ἀναγκαία. Χωρὶς αὐτὴν δὲν μπορεῖ νὰ μάθῃ γράμματα ὁ ἄνθρωπος. Ἦς ἔχη τὸν καλύτερο δάσκαλο, ἂς ἔχη τοὺς καλύτερους καθηγητὰς· ἂν δὲν ἔχη κλίσι τὸ παιδί, εἰς μάτην κοπιᾶζουν τὰ σχολεῖα καὶ καταβάλλονται τεράστια ἔξοδα.

Ἦν δὲν ἔχη τὸ παιδί κλίσι στὰ γράμματα, θὰ ἔχη ἄλλες κλίσεις, στὶς τέχνες καὶ στὰ πρακτικὰ ἐπαγγέλματα. Γι' αὐτὸ ἐγκληματοῦν οἱ γονεῖς πού, ἐνῶ βλέπουν ὅτι τὸ παιδί τους δὲν ἔχει κλίσι στὰ γράμματα, αὐτοὶ τὸ πιέζουν φορτικῶς νὰ γίνῃ ἐπιστήμων. Οἱ νέοι ποὺ σπουδάζουν ἔτσι εἶνε ἄχρηστοι. Γιατὶ ἡ ἐπιστήμη εἶνε μεράκι, μεγάλο μεράκι. Καὶ ἂν δὲν ἔχῃς μεράκι, ἐπιστήμονας δὲν γίνεσαι. Θὰ γίνῃς «ἄχθος ἀρούρης» κατὰ τὸν Ὅμηρο (Ἰλ. Σ 104), βάρος τῆς γῆς, ἄχρηστος στὸν κόσμο.

Ἦν λοιπὸν τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν κλίσι στὰ γράμματα, τὸ καλύτερο ποὺ ἔχουν νὰ κάνουν εἶνε νὰ στραφοῦν σὲ διάφορα ἐπαγγέλματα ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἡ ἀγαπητὴ μας πατρίδα.

● Ἐπειτα οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι εἶχαν **ἐπιμέλεια**.

Δὲν φτάνει νὰ ἔχῃς κλίσι στὰ γράμματα καὶ νὰ εἶσαι εὐφυής. Ἐνα χωράφι, ὅσο γόνιμο καὶ νὰ εἶνε, ἂν δὲν τὸ καλλιεργήσῃς μὲ τὴ γεωπονικὴ τέχνη, θὰ μείνῃ ἄγονο καὶ ἄχρηστο. Ἐτσι καὶ ὁ νοῦς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ καλλιέργεια. Καὶ καλλιέργεια εἶνε ἡ ἐπιμέλεια. Τὴν ὥρα ποὺ διδάσκει ὁ καθηγητῆς ἐσὺ ὁ μαθητῆς νὰ ἔχῃς τὰ μάτια καὶ τ' αὐτιά σου σ' αὐτόν, νὰ ἔχῃς ἀπόλυτη προσοχή. Ἐπιμέλεια θὰ πῇ, νὰ ἔχῃς τὰ βιβλία σου ἀχώριστο σύντροφο. Καὶ τὰ μεσάνυχτα ἀκόμη, ποὺ ὅλοι κοιμοῦνται, ὁ ἐπιμελῆς μαθητῆς διαβάζει. Ἐπιμέλεια θὰ πῇ μακριὰ ἀπὸ κέντρα διασκεδάσεως.

«Τῇ ἐπιμελείᾳ πάντα δοῦλα γίνονται», εἶπαν

οί ἀρχαῖοι πρόγονοί μας. Μὲ τὴν ἐπιμέλεια, δηλαδή, κατορθώνεις τὰ πάντα.

Ὁ Μέγας Βασίλειος φέρνει παράδειγμα τῆς μέλισσα. Ὅπως ἐκείνη ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ μέχρι τὴ δύσι τοῦ ἡλίου πετᾷ ἀπὸ ἄνθος σὲ ἄνθος καὶ συλλέγει τὸ νέκταρ καὶ κάνει τὸ γλυκύτατο μέλι, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ γίνῃ μέλισσα. Νὰ πετᾷ στὰ ἄνθη τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν, νὰ διαβάζῃ ὅλα τὰ βιβλία τοῦ σχολείου, καὶ νὰ συλλέγῃ τὴ γνῶσι μὲ τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν ἐπιμέλειά του.

● Τὸ πρῶτο λοιπὸν ποῦ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ μαθητὴς εἶνε ἡ κλίσι στὰ γράμματα. Τὸ δεύτερο ἡ ἐπιμέλεια. Τρίτο εἶνε τὸ μῖσος, ναὶ **μῖσος, ἐναντίον τοῦ κακοῦ**. Οὐδεμία σχέσι μὲ τὸ κακό.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι βρέθηκαν στὴν πλέον διεφθαρμένη πόλι τοῦ κόσμου, ὅπως ἦταν ἡ Ἀθήνα. Στὰ γράμματα βασίλισσα καὶ κέντρο ἐπιστημῶν. Ἀλλὰ στὴ θρησκεία καὶ ἠθικὴ ἡ πόλις εἶχε σκότος βαθύ. Ὑπῆρχαν μέσα στὴν Ἀθήνα—μὴ γελάσετε—τεντυμπόδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Νέοι ἄτακτοι καὶ θορυβῶδεις, μὲ μαλλιά καὶ ἐκκεντρικὴ ἐμφάνισι, ποῦ γύριζαν στοὺς δρόμους καὶ δὲν πατοῦσαν σχολεῖο. Ξῶδευαν τὰ χρήματα τῶν γονέων στο ποτὸ καὶ στίς γυναῖκες.

Τοὺς δύο φίλους, Βασίλειο καὶ Γρηγόριο, τοὺς κορόιδευαν καὶ λέγανε· Βρὲ τοὺς βλάκες, τοὺς καθυστερημένους!... Δὲν ἀλλάζει ὁ κόσμος. Τεντυμπόδες ὑπῆρχαν καὶ τότε. Ἐνας τέτοιος, ἐγώιστῆς καὶ ὑπερήφανος, ἄθεος καὶ ἄπιστος, ἦταν ὁ συμμαθητὴς τους Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν τὸν μιμήθηκαν. Δὲν ἐπηρεάστηκαν ἀπὸ τὸ περιβάλλον ἐκεῖνο τῶν Ἀθηνῶν. Διότι ἐγνώριζαν, ὅτι «*φθειρουσιν ἦθη χρηστὰ ὀμιλίας κακαί*» (Α' Κορ. 15, 33). Οἱ κακὲς συναναστροφές, δηλαδή, καταστρέφουν τοὺς καλοὺς χαρακτήρες. Ἐμειναν μακριά. Δύο δρόμους ἐγνώριζαν αὐτοί. Ὁ ἕνας ἦταν ὁ δρόμος ποῦ πάει στὸ σχολεῖο, καὶ ὁ ἄλλος αὐτὸς ποῦ πάει στὴν ἐκκλησία.

● Τὸ τέταρτο προσὸν ἦταν ἡ **ἀγάπη, ἡ λατρεία πρὸς τὸ ὠραῖο καὶ τὸ ἀγαθό**. Πάντοτε ἡ πατρίδα μας ἀγαποῦσε τὸ ὠραῖο, τὸ ἀγαθό, τὴν ἀλήθεια. Καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι παραπάνω ἀπὸ τὰ γράμματα καὶ τὴ φιλοσοφία καὶ τίς ἐπιστήμες ἀγάπησαν τὴν ἀρετὴ. Ὡ ἀρετὴ, ποῦ σὲ ὑμνησαν οἱ πρόγονοί μας ὅταν ἔλεγαν, «*Πᾶς ὁ ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος*»! (Πλάτων, Νόμ. 5,728Α). Ὡ ἀρετὴ, ποῦ σὲ ἐγκωμίασαν ὅλοι οἱ φιλόσοφοι!

Ποιά ἀρετὴ; Ὅπως οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἀναλύονται στὰ χρώματα τῆς ἴριδος, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ ἡ ἀρετὴ ἀναλύεται σὲ ἑπτὰ

- ὀκτῶ εἶδη. Ἡ ἀρετὴ ὡς ἐγκράτεια, ὡς φιλαλήθεια, ὡς θάρρος καὶ ἀνδρεία, ὡς ἐνθουσιασμός, ὡς ἐλεημοσύνη, ὡς φιλοστοργία, ὡς φιλοπατρία. Ἴδού τὰ ἔξοχα στοιχεῖα ποῦ ἀποτελοῦν τὴν ἀρετὴ. Καὶ αὐτὰ ἀγάπησαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, καὶ ἀνεδειχθησαν ἐνάρετοι.

Τὸ τονίζω· τὰ γράμματα χωρὶς τὴν ἀρετὴ εἶνε ἄχρηστα. Τί λέγω; Δὲν εἶνε μόνο ἄχρηστα, ἀλλ' εἶνε καὶ ἐπικίνδυνα. Τὸ εἶπε ὁ φιλόσοφος Πλάτων· «*Πᾶσα ἐπιστήμη, χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται*» (Μενέξ. 247Α). Ὅταν χωρὶς ἡ ἐπιστήμη ἀπὸ τὴν ἀρετὴ, εἶνε ἐπικίνδυνη. Τὸ εἶπε πρὶν διακόσια χρόνια καὶ ὁ Παπουλάκος· «*Τὰ ἄθεα γράμματα θὰ καταστρέψουν τὸν κόσμον*».

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ, ποῦ σὰς μιῶ, δὲν κινδυνεύει ὁ κόσμος ἀπὸ τοὺς τσομπαναραίους, δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς ἐργάτες, δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς ψαρᾶδες καὶ τοὺς ἀγραμμάτους· κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἐπιστήμονες, ποῦ κρατοῦν στὰ χέρια τους τὴν καταστροφή τοῦ κόσμου.

Παραπάνω λοιπὸν ἀπὸ τὰ γράμματα εἶνε ἡ ἀρετὴ. Δώστε μου ἕνα γραμμαῖο ἀρετῆς, καὶ θὰ σὰς χαρίσω τὸν Ὀλυμπο τῆς σοφίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Στὴν πλάστιγγα τῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς ἡ ἀρετὴ ἔχει τὴ μεγαλύτερη ἀξία.

● Τελειώνω. Τὸ ἕνα εἶνε κλίσις στὰ γράμματα, τὸ δεύτερον ἐπιμέλεια, τὸ τρίτον μῖσος ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς, τὸ τέταρτον ἐκτίμησις καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνέκφραστον ἀρετὴ. Καὶ τὸ τελευταῖο ἔρωσ ἀγγελικὸς, ἔρωσ θεῖος· ὄχι πρὸς τὴν σάρκα καὶ τὴν ὕλη, ἀλλὰ **ἔρωσ ἀγγελικὸς πρὸς τὸν Χριστόν**.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ἀγάπησαν τὸ Χριστὸ μὲ ὅλη τὴν καρδιά τους.

Τὸ τονίζω· μόνο χυδαῖες ψυχές καὶ χυδαῖα πνεύματα, μόνο καθάρματα, δὲν ἀγαποῦν τὸ Χριστό. Ὅ,τι ὠραῖο, ὄ,τι ὑψηλὸ καὶ ἅγιο, βρίσκειται στὸ Χριστό.

Ἀγαπητοί μου! Μὲ ὅλη τὴν καρδιά μου εὐχομαι στὰ παιδιά μας: Νὰ ἀκοῦνε τοὺς δασκάλους των, νὰ ἀγαποῦν τὸ Χριστὸ καὶ τὴν πατρίδα, νὰ εἶνε ἀφωσιωμένα στὰ μαθήματά τους, ὥστε ἀπὸ τὸν εὐλογημένο τόπο μας νὰ βγοῦν μεγάλοι καὶ διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες, διδάσκαλοι καὶ καθηγηταί, γενναῖοι ἀξιωματικοί, ποῦ μὲ φρόνημα ὑψηλὸ θὰ τιμήσουν γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, διὰ πρεσβειῶν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν.

† **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**